

Najważniejsze zmiany w ustawie o systemie oświaty i Karcie Nauczyciela

Szanowni Państwo, Dyrektorzy Szkół i Prezesi Kół Społecznego Towarzystwa Oświatowego.

W związku z podpisaną w dniu 20 kwietnia br. przez Prezydenta RP ustawą z dnia 11 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw – przedstawiamy najważniejsze zmiany w ustawie o systemie oświaty i Karcie Nauczyciela. Po opublikowaniu ustawy w Dzienniku Ustaw wszystkie zmiany zostaną wyraźnie zaznaczone w ujednoliconych tekstach ustawy o systemie oświaty i Karcie Nauczyciela znajdujących się w Poradniku Prezesa i Dyrektora na stronie internetowej STO.

Nowela ustawy oświatowej, m.in.:

1) nakłada na:

- a) Radę Ministrów obowiązek wydania rozporządzenia zobowiązującego szkoły i placówki, zapewniające uczniom korzystanie z Internetu, do zainstalowania i aktualizowania oprogramowania zabezpieczającego przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla rozwoju psychicznego uczniów,
- b) na ministra edukacji obowiązek zapewnienia szkołom i placówkom możliwości nieodpłatnego korzystania z oprogramowania, o którym mowa wyżej;

2) włącza egzaminy eksternistyczne do zewnętrznego systemu egzaminowania, tj. przekazuje zadania przygotowania i przeprowadzania egzaminów eksternistycznych do Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (CKE) i okręgowych komisji egzaminacyjnych (oke). Nowy system egzaminów eksternistycznych będzie obowiązywał od 1 lipca br., z tym że przepis przejściowy umożliwi osobom, które rozpoczęły zdawanie egzaminów eksternistycznych przed dniem wejścia w życie nowelizacji ustawy dokończenie ich zdawania na dotychczasowych zasadach do końca czerwca 2008 r.;

3) jednoznacznie określa, że wyniki sprawdzianu i egzaminów, w tym egzaminów eksternistycznych są ostateczne i nie służy na nie skarga administracyjna;

4) reguluje kwestie związane z ustalaniem zestawów programów wychowania przedszkolnego **w przedszkolach publicznych** oraz zmienia tryb tworzenia szkolnych zestawów: programów nauczania i podręczników, które będą obowiązywać przez trzy lata szkolne **w szkołach publicznych**:

- a) szkolny zestaw podręczników począwszy od roku szkolnego 2007/2008 będzie się składał z nie więcej niż trzech podręczników dla danych zajęć edukacyjnych – przepis dotyczy klasy pierwszej i klasy czwartej szkoły podstawowej oraz klas pierwszych pozostałych typów szkół,
- b) dyrektor szkoły, co roku – do dnia 31 marca, jest zobowiązany podać do publicznej wiadomości odpowiednio zestaw programów wychowania przedszkolnego lub szkolny zestaw: programów nauczania i podręczników na następny rok szkolny, z tym że w 2007 r. zestawy te, zgodnie z przepisem

przejściowym, muszą być podane do dnia 31 maja (zmiany w tych zestawach mogą być dokonywane tylko w uzasadnionych przypadkach – ale nie w trakcie roku szkolnego);

5) nakłada na dyrektora szkoły obowiązek podjęcia działań organizacyjnych umożliwiających obrót używanymi podręcznikami na terenie szkoły;

6) ustala nowy skład komisji przeprowadzającej konkurs na stanowisko kuratora oświaty. W skład komisji konkursowej będą wchodzić: trzech przedstawiciele ministra edukacji, trzech przedstawiciele wojewody, dwaj przedstawiciele sejmiku samorządowego oraz po jednym przedstawicielu wojewódzkich struktur związków zawodowych o zasięgu ogólnokrajowym, zrzeszających nauczycieli;

7) przyznaje kuratorowi oświaty prawo wykonywania – w imieniu wojewody – zadań, jakie będą dla niego wynikać z programów operacyjnych i programów rządowych;

8) nadaje większą rangę reprezentacji rodziców (radzie rodziców) jako organowi działającemu **w publicznych szkołach i placówkach**:

- a) rada rodziców jest powoływana obligatoryjnie,
- b) kompetencje rady rodziców poszerzono o:

– uchwalanie w porozumieniu z radą pedagogiczną programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki (w przypadku gdy rada rodziców w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia roku szkolnego nie uzyska tego porozumienia – programy ustala dyrektor szkoły w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny, które obowiązują do czasu uchwalenia programów przez radę rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną),

Uwaga! W szkołach niepublicznych oraz w szkołach i placówkach publicznych prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego lub przez osoby fizyczne programy: wychowawczy szkoły i program profilaktyki ustala organ wskazany w statucie szkoły lub placówki.

– opiniowanie zestawu programów wychowania przedszkolnego lub szkolnego zestawu: programów nauczania i podręczników,

– opiniowanie programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia lub wychowania szkoły lub placówki,

– opiniowanie projektu planu finansowego składanego przez dyrektora szkoły,

– uzależnienie od pozytywnej opinii rady szkoły lub placówki i rady rodziców podjęcia w szkole lub placówce działalności przez stowarzyszenie lub inną organizację, a w szczególności organizację harcerską;

c) uszczegółowiono sposób wyboru przedstawicieli rodziców do rady rodziców, określono ich liczbę oraz zasady działania rady rodziców:

– wybory są tajne,

– w wyborach do rad oddziałowych i rady rodziców jednego

ucznią reprezentuje jeden rodzic. Wybory przeprowadza się na pierwszym zebraniu rodziców w każdym roku szkolnym,

- w skład rad rodziców wchodzi w:

- szkołach – po jednym przedstawicielu z każdej rady oddziałowej, wybranych przez zebranie rodziców uczniów danego oddziału,
- placówkach oraz w szkołach artystycznych – co najmniej siedmiu przedstawicieli wybranych przez, odpowiednio, zebranie rodziców wychowanków danej placówki lub zebranie rodziców uczniów danej szkoły artystycznej,

- wewnętrzną strukturę i tryb pracy rady rodziców, a także szczegółowy tryb przeprowadzania wyborów do rad oddziałowych i rady rodziców szkoły lub placówki określa regulamin uchwalony przez radę rodziców. Przepis przejściowy stanowi, że działające w dniu wejścia w życie nowelizacji ustawy organy będące reprezentacją rodziców uczniów szkoły lub placówki:

- (a w przypadku braku takiego organu – rada pedagogiczna szkoły lub placówki) uchwalą szczegółowy tryb przeprowadzenia pierwszych wyborów do rady rodziców szkoły lub placówki w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy,
- wykonują zadania rady rodziców do czasu wyboru rady rodziców, nie dłużej jednak niż do dnia 31 października 2007 r.,

d) rady rodziców mogą porozumiewać się ze sobą, ustalając zasady i zakres współpracy;

9) zwiększa w życiu szkoły rolę wolontariatu oraz stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich. Dyrektorzy **publicznych szkół i placówek** będą zobowiązani do ustalenia zasad działania stowarzyszeń i organizacji na terenie szkoły lub placówki po uzyskaniu pozytywnej opinii rady szkoły lub placówki i rady rodziców;

10) nakłada obowiązek noszenia przez uczniów jednolitego stroju na terenie **publicznej szkoły podstawowej i publicznego gimnazjum**; w przypadku **publicznej szkoły ponadgimnazjalnej** jej dyrektor może ten obowiązek wprowadzić po zasięgnięciu opinii rady rodziców:

- a) dyrektorzy szkół, w których noszenie przez uczniów jednolitego stroju jest obowiązkowe mogą w porozumieniu z radą rodziców określić sytuacje, w których przebywanie ucznia na terenie szkoły nie wymaga noszenia przez niego jednolitego stroju ze względu na szczególną organizację zajęć dydaktyczno-wychowawczych w określonym dniu lub dniach,
- b) wzór jednolitego stroju określa dyrektor szkoły w porozumieniu z radą rodziców;

11) umożliwia **niepublicznym poradniom psychologiczno-pedagogicznym** tworzenie zespołów wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności dziecka do podjęcia przez nie nauki w szkole. Dyrektorzy przedszkoli, szkół, ośrodków i poradni będą mogli organizować wczesne wspomaganie rozwoju dziecka w porozumieniu z organami prowadzącymi;

12) doprecyzowuje przepisy w zakresie udzielania dotacji szkołom i placówkom przez wprowadzenie zasad dotyczących:

- a) przekazywania dotacji udzielanych szkołom artystycznym o uprawnieniach szkół publicznych na ich rachunki bankowe,

b) ustalania wysokości dotacji dla:

- przedszkola publicznego i niepublicznego w przypadku braku na terenie gminy przedszkola prowadzonego przez gminę,
- placówek publicznych prowadzonych przez osoby prawne i osoby fizyczne oraz placówek niepublicznych;

13) wprowadza przepisy dające podstawę prawną do przyjmowania specjalnych programów rządowych, których celem byłoby wspomaganie organów prowadzących szkoły i placówki w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki.

Nowela Karty Nauczyciela, m.in.:

1) przyznaje nauczycielom, również nauczycielom **niepublicznych przedszkoli i szkół**, specjalną ochronę podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, przysługującą funkcjonariuszom publicznym na zasadach określonych w kodeksie karnym. Organ prowadzący i dyrektor szkoły są obowiązani z urzędu występować w obronie nauczyciela, gdy ustalone dla nauczyciela uprawnienia zostaną naruszone, co oznacza, że określone czyny zabronione, popełnione na szkodę nauczyciela, będą ścigane z urzędu (obecnie z oskarżenia prywatnego) i surowiej karane;

2) przedłuża termin obowiązkowych szkoleń dla ekspertów uczestniczących w komisjach kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych powoływanych dla nauczycieli ubiegających się o kolejny stopień awansu zawodowego

- a) nauczyciele, którzy zostali skreśleni z dniem 1 stycznia 2007 r. z listy ekspertów w związku z brakiem ukończenia szkolenia przewidzianego przepisami KN zostaną z urzędu ponownie wpisani na tę listę,
- b) ostateczny termin złożenia przez nauczycieli wpisanych na listę ekspertów dokumentów potwierdzających ukończenie szkolenia dla ekspertów przesunięto na dzień 31 grudnia 2008 r. Jeżeli tego nie uczynią zostaną skreśleni z listy z mocy prawa z dniem 1 stycznia 2009 r.,
- c) ukończenie ww. szkolenia nie będzie obowiązkowe dla ekspertów będących nauczycielami akademickimi, posiadających tytuł naukowy doktora.

Opracowała Grażyna Kornet

Kilka słów komentarza Prezesa STO

Znowelizowane ustawy: o systemie oświaty i Karta Nauczyciela utwierdzają m.in. dużą autonomię szkolnictwa niepublicznego i wskazują, że droga, jaką obrało przed laty Społeczne Towarzystwo Oświatowe, jest drogą słuszną i efektywną. Nasi nauczyciele zyskują ochronę przysługującą funkcjonariuszom publicznym (podobnie jak nauczyciele szkół publicznych), czyli poszerzają swoje przywileje, natomiast pozostałe rozwiązania, które są wprowadzane do szkół publicznych nie dotyczą szkolnictwa niepublicznego i tym samym nie wkraczają w obszar szerokiej autonomii, o którą zawsze bardzo starannie dbaliśmy. Jedyna wątpliwość powstaje przy obowiązku zainstalowania oprogramowania zabezpieczającego przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju psychicznego uczniów, ale tę kwestię rozstrzygnie według mnie rozporządzenie Rady Ministrów.

Wojciech Starzyński – Prezes STO